

Віктор АКУЛЕНКО:

“Питання охорони культурних цінностей завжди було вартим уваги в міжнародному праві”

Українська культура багата своєю спадщиною – безліччю традицій, усною та письмовою творчістю, пам'ятками архітектури, і все це проходить крізь віки. Та чи завжди ми зберігаємо цей неоціненний спадок? Чи дбаємо ми про збереження нашої культури? Про захист пам'яток? Адже багато чого наш народ втрачає, не усвідомлюючи цього. Руйнуються будівлі, зносяться історичні пам'ятники, безцінні скарби переходять до рук іноземних країн. А чи завжди люди знають, як правильно зберегти ті культурні цінності, які належать нашій державі? Адже багато чого було вже втрачено.

Для того щоб збільшити рівень освіченості громадян з цих та багатьох інших питань, вийшла друком монографія **“Міжнародне право охорони культурних цінностей та його імплементація у внутрішньому праві України”**. Презентація книги відбулася 9 грудня, за день після знесення пам'ятника В. І. Леніну, що свідчить про актуальність розгляду проблеми охорони пам'яток культури. Автором книги є **Віктор Акуленко** – відомий фахівець з міжнародного права у сфері охорони культурних цінностей, педагог, публіцист, доктор юридичних наук, професор кафедри теорії та історії держави і права НПУ імені М. П. Драгоманова, провідний науковий співробітник відділу міжнародного права і порівняльного правознавства Інституту держави і права імені В. М. Корецького Національної Академії Наук України.

Вчений добре відомий на теренах не лише України, а й в Росії, Азербайджані, Молдові та інших країнах.

Ця книга стала підсумком його багаторічної діяльності на ниві правової охорони пам'яток культури. Докторська дисертація з цієї проблематики була захищена ще в 1991 році. Саме завдяки Віктору Івановичу, його науковим працям (а їх більше 250) в Україні сформувалася наукова школа міжнародного права охорони культурних цінностей, було захищено декілька потоків презентації цієї тематики.

З книги читач може довідатися про основні етапи становлення Міжнародного права охорони культурних цінностей, міжнародне співробітництво країн в цій сфері, проаналізувати нормативно-правову базу, що стосується цієї галузі міжнародного права. Питання охорони культурних цінностей розглянуто під кутом зору практики України та інших країн СНД.

Монографія є дуже важливою, корисною з історичної точки зору і відкриває можливості подальшої наукової діяльності. Адже та нація, яка не дбає про свою культурну спадщину, не має і перспективи розвитку світлого майбутнього.

Сама книга є чудовим прикладом того, як слід друкувати наукову працю: структура монографії методологічно чітко побудована, всі теоретичні дані спираються на історичні факти, в додатках наведено матеріали про повернення певних культурних цінностей на територію нашої держави.

На презентацію книги були запрошені знайомі, учні та колеги Віктора Івановича, а також видавець книги, яка зауважила, що дуже приємно видавати книгу людини, яка є фундатором наукової галузі в Україні, яка закохана в свій предмет. *“Цікаво було видавати разом книгу ще й тому, що автор відслідковував процес зародження книги на кожному етапі, переймався і оформленням, і відображенням змісту. Я переконана, що цю книгу має тримати в своїй колекції кожна людина, яка цінує свою історію та збирає власну бібліотеку”*.

З доповіддю виступила **Олена Давиденко**, магістр права, яка представила Інститут політології та права НПУ імені М. П. Драгоманова. *“В презентованій книзі послідовно висвітлюються найбільш актуальні та складні проблеми культурних цінностей. А сам розвиток культури неможливо уявити поза контекстом правових норм культурних цінностей. Так, як культура не може існувати без народу, так і народ не може існувати без культури. А подальший розвиток культури, її генезис не може існувати без правової охорони культурних цінностей. Підвищення національної свідомості безпосередньо пов'язано зі зверненням до національного історичного минулого. Не можна не погодитися з думкою автора про те, що питання охорони культурних цінностей завжди було вартим уваги в міжнародному праві. Праця має не лише теоретичну цінність, вона є історичним внеском у розвиток формування сучасного розуміння ролі та значення охорони культурних цінностей. Читання цієї книги принесе читачеві не лише естетичне задоволення, а й професійне та духовне збагачення. Вона стане в пригоді як студентам та аспірантам, так і пересічному читачеві”*.

На зустрічі також був присутній проректор з науково-методичної роботи гуманітарних інститутів НПУ імені М. П. Драгоманова Богдан Іванович Андрусишин, який разом з іншими привітав Віктора Івановича з виходом в світ нової книги.

Віктор Іванович Акуленко відомий також як публіцист, член Наукової спілки журналістів України. Його перу належать публіцистична книга “На перехресті закону і совісті” (2001) і документально-художня книга “Відлуння пам'яті: назад у майбутнє” (2008). В прозових творах представлений багатий матеріал історії на зрізі радянської та пострадянської України. Автор пропустив описані події через серце та душу. Ці книги адресовані молодому поколінню, аби воно не повторило помилок минулого.

Оксана ЧЕРНУХА

Міжнародна співпраця

ВІЗИТ РОБОЧОЇ ГРУПИ ДО ЛАТВІЙСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Робоча група Інституту соціології, психології та соціальних комунікацій на чолі з директором Інституту професором Володимиром Євтухом відвідала Латвійський університет з нагоди 30-річчя Департаменту освіти Латвії.

Під час запланованої поїздки була проведена зустріч із деканом факультету педагогіки, психології та мистецтва професором **Андрісом Грінфілдсом**, у ході якої обговорювалися питання нових стандартів з кредитно-модульної системи, магістерської програми “Педагогіка вищої школи”, яку впроваджують згідно з новими стандартами Болонської системи освіти професори Латвійського університету Ірена Жогла, Рудіте Андерсоне, Луція Рутка, Аїда Крузе, Занда Рубене. 25 листопада відбулася зустріч із ректором Вентспільської вищої школи **Гітою Ревалде**. ВВШ тісно співпрацює з міжнародними проектами, що дає можливість повного оснащення аудиторного фонду для забезпечення навчального процесу згідно з новими європейськими стандартами. Подальша співпраця Інституту соціології, психології та соціальних комунікацій з Вентспільською вищою школою дасть можливість вивчити сучасні напрями та тенденції в освіті.

Ірина ЗАЙЧКІВСЬКА

200-річчя від дня народження Т. Шевченка

РОЗРОБЛЕНО ПЛАН ЗАХОДІВ СВЯТКУВАННЯ

До великої програми святкування 200-річчя з дня народження Т. Шевченка, що запланована в Україні на виконання Указу Президента від 11 квітня 2012 року, Національний педагогічний університет імені Михайла Драгоманова долучається власним планом заходів. За словами ректора вишу **Віктора Андрущенка**, подія такого масштабу не може оминати Драгомановський університет, що сповідує постулати великого Кобзаря.

Зокрема в НПУ у березні 2014 року збираються провести урочистості з приводу відзначення ювілею у Національній філармонії України, а також провести низку науково-практичних викладацьких і студентських конференцій, присвячених вивченню творчості і спадщини Кобзаря у контексті розвитку української культури та мистецтва XIX – початку XXI століть. Серед власне студентських пропозицій щодо святкування були ідеї проведення Шевченківських читань та навчального лекторію “Шевченко в мистецтві і літературі”.

Продовжується і прекрасна традиція Драгомановського університету щодо відкриття іменних аудиторій в інститутах вишу. Наразі планують

відкрити аудиторію “Шевченко у світі” на восьмому поверсі Інституту української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка.

Вчені НПУ презентують колективу університету низку наукових і навчальних видань, пов'язаних з дослідженням життєвого й творчого шляху Кобзаря, а також бібліографічний покажчик.

Центр культури і мистецтв вишу та аматорські колективи запропонували декілька мистецьких імпрез, а любимим драгоманівцями студентський театр “Вавилон” готує вистави за мотивами творів генія української літератури.

Повний план заходів можна переглянути в дирекціях інститутів та в активістів Студентської Ради НПУ.

Творчість Т. Г. Шевченка відкрила новий, вищий етап у розвитку української культури, стала її світланком і великим розвоєм. На постулатах Кобзаря виховуються усі покоління драгомановців, росте Драгомановська родина, тому для студентів і викладачів НПУ імені М. П. Драгоманова ювілей – одне з найвеличніших свят, тим більше, що воно співпадає ще й з 180-річчям самого навчального закладу.

Прес-служба університету

gazeta@npu.edu.ua

Ви можете надіслати матеріали, світлини, коментарі та пропозиції на електронну скриньку газети “Педагогічні кадри”.

Про заходи вашого навчального підрозділу, переможців та лауреатів різних конкурсів, творчість студентів і викладачів повинен дізнатись весь університет!

В'ячеслав ВАСИЛЬЧЕНКО:
“Літературний бруд можна легко обминати”

Випускники Драгомановського університету славляться своїм креативним підходом до роботи і є відомими в різних галузях. Одним з таких драгомановців є В'ячеслав Васильченко, нині – український письменник, журналіст, науковець і педагог.

– Розкажіть, будь ласка, про свої студентські роки. Ви навчалися в роки здобуття незалежності України. Як ця подія була сприйнята студентами нашого університету? Як позначалось це на навчальній діяльності?

– Я вступив до тоді ще КДПІ ім. Горького 1987 року, після служби в армії. Там пройшов серйозну школу. Був заступником командира взводу. Часто виконував його обов'язки. Хоч взвод наш – військовий оркестр у підмоковному містечку Клин, але ним теж треба було командувати, а не тільки диригувати.

Радянський Союз тоді саме конав, серйозно агонізує. Ми відстежували кожну новину, бо розуміли: почалися серйозні зміни. І все це епохальне перевтілення відбувалося перед нашими очима. Раділи, що Україна розпочала шлях до вільного життя. Холодним душем стали події серпня 1991 року, коли в Москві сталася спроба державного перевороту (сумнозвісний ДКНС із Янаєвим на чолі, у якого тряслися руки). Почалися реальні труднощі, проблеми із продуктами, “руїна”. Але ми розуміли, що нове будується непросто. Тому й посміхалися майбутньому. І вірили, що воно буде краще. Не знаю... Як на мене, мрії збулися. Але у кожного своя шкала для оцінок. У 1990-1991 навчальному році, будучи студентом 4-го курсу стаціонару, я працював на повну ставку вчителя української мови і літератури 254-ї школи. У другу зміну. І все встигав. І сесії на відмінно складав. Правда, траплялися курйозні моменти. Пригадую, відпрацьовував пропущене заняття з російської літератури (“Собаче серце” Булгакова) у троллейбусі. Решта пасажирів, гадаю, одержали не менше задоволення, ніж ми з Ганною Василівною Ляшенко... Так що я в ті буремні часи і навчався, і навчав. Дехто ж із однокласників кидався в “бізнес” (у тогочасному розумінні), дехто планував еміграцію... Але жили всі на піднесенні. І про навчання не забували...

– Які лекції і яких викладачів принесли вам найбільше користі для професійної діяльності?

– Мені пощастило навчатися у метрів (хоча не думаю, що нинішній студент-драгомановець скаже, що йому “не пощастило”). Але тоді було саме так. Практично кожен наш викладач – це ім'я у славістиці, автор визначних наукових праць. Цим людям шана і доземний уклін. Шкода, багатьох уже немає... Ми вчилися у них всьому, помічали особливості їхніх манер у спілкуванні, одязі, подачі матеріалу. Поряд зростали молоді, учорашні випускники... Не буду називати прізвищ, тому що це займе багато місця. Та й пропустити когось боюся. Не хочеться ображати. Але скажу одне: всі мої викладачі були Особистостями. І дали мені багато. Навіть викладач історії КПРС... Щоправда, не можу не згадати Петра Івановича Орлика (1929–1993) – відомого українського літературознавця, доктора філологічних наук, професора. Петро Іванович викладав у нас українську літературу, а пізніше став моїм науковим керівником. Писати прозу я почав у студентські роки, а до того бавився поезією, мав газетні публікації. І першу рецензію (вона й зараз зберігається в моєму архіві) одержав саме від пана Орлика. Схвальну, до речі. А підготовлена спільно дипломна робота “Жанр поеми у творчості Євгена Плузника” блискуче захищена на кафедрі літератури і одержала заслужене “відмінно”. Та ще й – як бонус – рекомендацію до аспірантури. Але, опинившись за розподілом на кафедрі стилістики, я надав перевагу аспірантурі мовознавчій. Де підготовкою моє кандидатської керував академік Арнольд Панасович Грищенко. Це були світлі люди, земля ім пухом. Цієї світлості я навчався у них насамперед...

До речі, головного героя професора Богдана Лисицю я вигадав саме в студентські роки (правда, був тоді нинішній професор-детектив усього лиш учорашнім випускником). І чим би ще й займалися майбутні філологи, як не написанням літературних творів на лекціях? Один писав вірш, а інший одразу ж – пародію. Потім мінялися ролями. Таке було веселе і творче життя.

– Ви є одним з експертів конкурсу “Коронація слова”. Багато студентів філологічного підрозділу мріють написати якісну і цікаву книжку. Що поради́те молоді як не просто теоретик-експерт, а й письменник?

– Так. Поряд з тим, що двічі лауреат, цього року виступив ще й у ролі експерта. Але обрав номінацію “Кіносценарії”, адже сам був конкурсантом у “Романах”. Це дуже цікава робота. Ти бачиш конкурс із середини. І

стає видно, як усе відбувається принаймні на рівні експертів.

Що ж до письменництва, то тут не все так просто. Адже написати якісний текст – завдання непросто. І щоб тебе “визнали за письменника”, багато механізмів мусять спрацювати. Усі знають афоризм Цицерона про те, що поетами народжуються, а ораторами стають. Як на мене – письменником треба і народитися, і стати.

Народитися з іскрою Божою, а роздмухати її наполегливою й постійною працею. Письменництво – теж ремесло. Фах. Йому треба навчатися. Щоб бути професіоналом. І, звісно, цікавим читачеві. Тому, повторюсь, мало одержати з народження письменницький талант. Його треба розвинути та озброїти навичками письма. Для цього слід постійно вчитися. На книгах класиків, сучасників, успішних авторів (тих, кого читають, а не хто одержує великі гонорари, хоч це теж важливо). Знайомитися з порадами маститих. Випробовувати сили у конкурсах. Старанно готуватися до написання книжки. Збирати матеріали. Продумувати епізоди. Виписувати персонажів. Придивлявся до життя. Воно, до речі, непоганий співавтор. Пиріг спекти простіше, ніж вибитися в “помічені” членами журі. Та й читачами. Серед тисяч конкурентів... Хоч пиріг – теж річ непроста. В усякому разі – для мене. Але коли вже твоїм “пирогом” Форум видавців “смакує”, починаєш розуміти, що дещо тобі вдалося. І можеш окрилено продовжувати.

– Як вам вдається писати і художню прозу, і наукові тексти, які відрізняються стилістикою?

– Спочатку було непросто. Науковість тиснула на художність. І перший опублікований роман (“Гаудеамус” у виконанні смерті) це засвідчив, хоч багатьом читачам і сподобався. Я побачив це і почав активніше працювати. Але зараз уже навчився якісно перевтілюватися. Ось – я доцент кафедри журналістики, автор понад півтора десятка навчальних посібників та майже ста наукових статей, а ось – письменник. Просто навчився проводити чітку межу. А те, що писав наукові тексти, звісно ж, допомогло “виписатися”, перейти зі словом на дружне “ти”. З іншого боку, я ж за розподілом опинився на кафедрі стилістики рідного вишу. Там колеги, і насамперед Любов Іванівна Мацько, взялися робити з мене і викладача вищої школи, і стиліста. Гадаю, ім це чудово вдалося. Та й сам зараз навчаю стилістики майбутніх журналістів.

– Чому обрали працювати саме в жанрі детективу?

– Гадаю, з детективом ми йшли один одному назустріч. В Аркадія Адамова є книга “Мій улюблений жанр –

детектив”. Шкода, що він її написав. У тому сенсі, що я теж хотів би це зробити. Бо готовий під цими словами підписатися всіма літерами свого прізвища. Я справді дуже люблю цей жанр. “Закохався”, коли в дитинстві прочитав про Шерлока Холмса. І – на все життя. Адже детектив – це практично вершина людського генія. Часто не будучи професіоналом, детектив, помітивши те, чого не помітила решта, робить правильні висновки. І все складається в цілісну картину. Він виступає таким собі чарівником. Хоча насправді спирається на звичайну, навіть елементарну, логіку. І – нічого крім неї. А чари – то лише зовнішній ефект. До того ж, сам люблю розгадувати всілякі таємниці. Жанр детективу видається легким, коли читаєш талановитий текст. Наприклад, зараз читаю романи французького Фредеріка Дара. Все легко, цікаво. Коли ж пишеш – тут уже з'являється маса перешкод. Тому що мусиш не просто розповісти історію (як це відбувається у будь-якому іншому жанрі), а витримати канони. Власне, втиснути свою розповідь у їхнє прокрустове ложе (у найкращому розумінні). Але такі перешкоди – навпаки гартують. Ти мусиш придумати історію так, щоб і читач повірив, і не міг відірватися від тексту, і на останній сторінці все ювелірно зійшлося. Тому підготовка не завадить. І серйозна – у тому числі. Раніше, ще будучи студентом, я почав працювати над вивченням теорії детективу. Не припинив цього й зараз. І вже даю поради, публікуючись у чоловічому глянці “52”. Але свої сюжети я вигадую. Хоч коли носив форму підполковника міліції, доводилося і стріляти (в тирі), і статую вчити, і закони, і фізпідготовкою серйозно займатися. І спілкуватися з оперативниками. І читати таємні документи (мав тоді допуск до держтаємниці). Однак у романах надаю перевагу певній казковості. Детектив – це, насправді, міська казка. Людині хочеться бути зачарованою казкою, а не читати сухі протоколи допитів та оглядів місць злочину. Але це – суто моя думка. І я не претендую на її абсолютність.

– Так і хочеться поставити питання про “плани на майбутнє”, але ж знаю, що як фаховий стиліст, та ще й учень Любові Мацько, точно виправите.

– Так, планів на минуле бути не може. Це правильно. Отже, які плани? Прагнути неможливого, щоб одержати максимум. Інакше життя втрачає неповторний шарм. Воно ж – наче глина. Що виліпимо – те й матимемо... Якимось однією знайомий я пообіцяв, що ще напишу 70 книжок. А обіцянки я звик завжди виконувати... Серед планів – закінчити й захистити докторську, яка практично написана. А ще... Дописати роман про нову пригоди Богдана Лисиці, розпочати черговий, оформити задуми наступних... Головне – щоб фарби друкарської вистачило.

– А що порадите читачеві? Йому нелегко сьогодні. Він часто брудниться, беручи до рук книги деяких сучасних, так би мовити, “письменників”.

– Читачеві літературний бруд можна легко обминати. Не голосуй за нього гаманцем. Тоді й відминатися не треба... Загалом, кожне літературне ім'я – це певний “бренд”. Якщо тобі поталанило знайти “свого” автора, який сподобався, у текстах якого тобі легко, комфортно, відстежуй наступні книжки, читай інтерв'ю, статті його і про нього. Формуй свій читацький смак. Ну а щодо тих, хто вже ускочив у халепу... Що ж, треба відхреститися від негативу та шукати чисте й світле. Повірте, воно є. І в українських книжках. І в українському житті. Варто лише захотіти знайти – і обов'язково знайдеш.

– Ваші побажання Драгомановському колективу.

– Хочу побажати сили та стійкості. Цей шанований колектив завжди був сильним. Пам'ятаю добре, коли сам був його часточкою (спочатку – як студент, а потім – і як викладач). А ще – побажаю Сонця. Сонця над головою. Сонця в думках. Сонця у очах. Сонця у словах. Сонця у роботі. І – у... гаманцях. Гадаю, це нікому не завадить.

Спілкувався **Сергій РУСАКОВ**

Таїса ЛИСЯНСЬКА: “В центрі моєї уваги завжди була практична підготовка майбутнього вчителя”

10 грудня свій 70-річний ювілей відсвяткувала професор кафедри психології Таїсія Лисянська. Адміністративну роботу і наукові розвідки Таїсія Миколаївна пов'язує із особистісним зростанням. Вона не зупиняється на досягнутому і завжди ставить до себе високі вимоги як в роботі, так і житті.

– Доброго дня, Таїса Миколаївно. На сьогодні Ви – відомий серед викладацького та студентського кола психолог, кандидат психологічних наук та професор. Тож все своє професійне життя Ви присвятили психології, про яку мріяли з юнацьких років. Чому саме ця наука так захопила Вас?

– Я пам'ятаю, що з дитинства старші люди викликали в мене великий інтерес. Хоча мені було й незручно, але дуже хотілось на них подивитись, і від цього я отримувала задоволення.

Якось вдома на полиці знайшла книжку Бориса Теплова “Психологія”, яка мене зацікавила. Хоч і навчалась тоді у восьмому класі, та перечитуючи зміст різних описів психічних процесів і явищ, я цими темами захопилася. Тому захотілось більш глибоко розібратись в усіх прочитаних темах.

– Певний час Ви працювали в школі вчителем початкових класів. Чи було це визначним чинником вибору майбутньої тематики наукової діяльності? Адже Ви досліджували мислення учнів молодшого шкільного віку.

– Після школи склалося так, що вчитель фізики, який викладав в моїй школі, одружився з дівчиною, яка працювала вчителем початкових класів у селі Новосокресенське, що знаходилося за 50 км від нашого міста. Він забрав її до міста, а на її місце запропонував взяти мене, оскільки знав мене як сумлінну ученицю. Мене відправили до Херсонського інституту підвищення кваліфікації. Після цього навчання стояла велика праця: спілкувалася з колегами, вивчала методику викладання математики, читання, української мови. Проводила й уроки фізичної культури, малювання, співів. Так минуло два роки.

У той час була настанова, щоб випускники не поспішали йти до вищих навчальних закладів, не відпрацювавши за обраною спеціальністю принаймні рік-два. Далі я вирішила наполягати на вступі до вишу. У Запорізькому педагогічному інституті лише другий рік функціонував педагогічний факультет, де готували викладачів педагогіки та психології. Незважаючи на конкурс одинадцять чоловік на місце, я пройшла. Це був новий факультет, тому на роботу запрошували спеціалістів з усього колишнього Радянського Союзу, серед них було багато цікавих викладачів, і ми з задоволенням навчалися.

– Розкажіть про шлях своєї викладацької діяльності.

– Після закінчення педагогічного інституту я отримала призначення викладача Лисянського педагогічного училища, де працювала вісім років. Викладала педагогіку та психологію на відділенні початкових класів і дошкільного виховання. З деякими своїми вихованцями я зустрілася вже тут, в університеті. Одна з них стала доктором психологічних наук, завідувачем кафедри психології.

Звичайно ж, це був чудовий досвід, проте я мріяла про вступ до аспірантури. Здала кандидатський мінімум з іноземної мови та філософії в Луганському педагогічному інституті і в 1974 році приїхала на вступ до Києва. Взагалі, я приїхала в Науково-дослідний інститут, але сталося так, що через раптову смерть батька я записалася на вступ в аспірантуру до цього інституту. І зовсім випадково, йдучи бульваром Тараса Шев-

ченка, я зустріла голову державної комісії, викладача нашого теперішнього Національного педагогічного університету, а тодішнього Київського педагогічного інституту імені О. М. Горького. Він запитав, чому я тут. Пояснила про запізнення на екзамен, а він каже, що триває прийом до аспірантури в інституті імені Горького. Тож я з тими документами прийшла на кафедру психології. І пройшла по конкурсу! Я була дуже щаслива, адже мріяла про психологію. Через те із задоволенням працювала над кандидатською дисертацією, апробування якої відбувалося в лабораторії особистості та мислення, якою завідував Григорій Силович Костюк в Науково-дослідному інституті. У цьому інституті я успішно захистила дисертацію в 1979 році. Через кілька років стала доцентом і намагалася не зупинятися на досягнутому. Мені хотілося допомогти студентам у засвоєнні дисципліни, тому намагалася викладати матеріал у зручній формі, щоб студенту і легко, і зрозуміло було. Через це робила спроби писати власні посібники, брала участь у підготовці підручників.

– Серед Ваших робіт багато пов'язаних з педагогічною психологією. Чи пояснюється це тим, що Ви працюєте саме в педагогічному навчальному закладі?

– Це і тому, що я працюю в педагогічному виші, і тому, що я мала до вступу в аспірантуру досвід роботи в школі і в педагогічному училищі. Майбутній вчитель має навчитися аналізувати уроки, робити їх розвивальними. Саме через це мені хотілося оживити і зробити ці сцени, картини уроків в свідомості студентів, коли я пояснюю. Тому, зокрема, я писала посібники з педагогічної психології.

– Ви навчали вже не одне покоління студентів. Які помітні відмінності між сучасними студентами й тими, які навчалися, скажімо, 10 чи 20 років тому?

– Я б не сказала, що є помітна відмінність. Я вважаю, що і зараз, і двадцять років тому до нашого університету приходили здібні до навчання люди. Рідкісні випадки, коли якось важко їм було сприймати навчальний матеріал. Але те покоління, двадцять років тому, було соціально зрілішим, вони почували себе з перших курсів більш відповідальними й дорослими.

Сучасна аудиторія має певну специфіку, але не має ніякого негативного відтінку. Вони сприйнятливі, чутливі до нового, цікавого матеріалу, і в мене не виникає труднощів в організації уваги на парах. Можливо, сама специфіка предмету така, що викликає увагу. Адже психологія – це наука про нас самих, а через те, коли ми викладаємо її, студенти, звичайно ж, знання примірюють до себе, стають уважнішими. Хочеться, щоб вони мали більш виражену відповідальність. Хоч я й враховую їхні інтереси, все ж наполягаю, що весь матеріал з навчальної дисципліни треба знати.

– Яким чином змінюється методика Вашої роботи зі студентами різних поколінь?

– По-перше, я завжди стою на таких позиціях, що чим більше аналізаторів братиме участь у засвоєнні навчального матеріалу, тим засвоєння буде більш продуктивним. По-друге, я пам'ятаю про єдність першої та другої сигнальної системи в мисленнєвій діяльності студентів. До кожної теми в мене зібраний матеріал у схемах, у таблицях, з їх допомогою я систематизую знання учнів, наводжу порядок у цих знаннях, адже годин відведено небагато. Вчу також структурувати теми. Методика, можливо, й змінюється, але саме ось ці характерні риси моєї роботи залишаються.

– Чи часто звертаються студенти за особистими порадами?

– Так, звертаються багато. І на заочній формі навчання більше, ніж на стаціонарній. Можливо, це тому, що на стаціонарі в нас більше часу і я встигаю на прикладах дати відповіді навіть у процесі навчання. В нас є кабінет психологічної служби, і я маю можливість відповідати на запити студентів. А заочники мають менше годин, “відірвані” від нас, коли приїжджають на сесію, підходять з різними питаннями, не дають і на перервах перепочити.

– У Вас є праці щодо родинного виховання. Чи застосовували Ви теоретичні знання при вихованні своєї доньки, при спілкуванні з родичами та друзями?

– Звичайно ж, так у нашій родині вже заведено. Я четверта в сім'ї, в нас переважно всі лікарі – сім осіб по батьковій лінії. Вдома, як ми звичайно звертаємося до лікарів з кожного фаху щодо здоров'я, так само до мене приходять з приводу виховання і навчання своїх дітей. І їхні діти вже звертаються до мене з різних питань. Звісно, що я всіх консультую, пояснюю, беру участь у вихованні дітей своїх сестер і брата. Діти не завжди слухають батьків, а коли я намагаюсь переконати з певним індивідуальним підходом, то мене краще розуміють. Мої знайомі також часто приходять за порадами. Приватною практикою я не займаюся, на це не вистачає часу та відсутня правова основа.

– І все-таки, що більше до вподоби – займатися ґрунтовною теоретичною роботою чи застосовувати знання на практиці?

– І практика цікава, і теорія. Але оскільки я вже увійшла більш в теоретичну сферу психологічних знань, то звичайно, що вона в мене домінує, хоч я й не виключаю практики використання психологічних знань. Дуже б хотіла побувати на різних тренінгах і в школах практичної психології. Але на все це не вистачає часу, адже викладацька діяльність вимагає багато часу та зусиль. Практичні курси я не читаю. Так вже склалося з приходом до університету, я розпочала з викладання таких курсів, що не є практичними. В психотерапії, у психокорекції вже сьогодні є тренінги, багато різних технік, а раніше їх не було, вони виникали вже за період моєї викладацької діяльності.

– В своїх роботах Ви описуєте психологію педагогічної діяльності та особистість вчителя, в центрі Вашої уваги є практична підготовка майбутнього вчителя. Як Ви гадаєте, чи володіють випускники нашого університету тими здібностями та вміннями, які необхідні для роботи з сучасними учнями?

– Досвід роботи в університеті переконав мене, що ми готуємо хороших майбутніх вчителів, які добре знають свій предмет. В кожному нашому інституті є настільки фахові люди, що інколи мені навіть хотілося б піти і послухати їхні лекції. Настільки цікавий склад викладачів у кожному нашому інституті! А от де формується наш студент як особистість – про це думаю, і повертаюсь до цього, і обговорюємо це питання на кафедрі. Ми намагаємось зробити кожну пару професійно зорієнтованою, але чогось тут не вистачає. І я прийшла до висновку, що нам треба будувати досвідну форму підготовки майбутнього вчителя, тобто, щоб з першого курсу майбутній вчитель був залучений до базової школи. До такої школи, яка б мала справді зразки вчительських особистостей. І нехай студент першого курсу буде перебувати там, скажімо дві години, один день на тиждень. Нехай ця практика буде пасивною, але він буде бачити зразки роботи таких особистостей, спостерігати, як працюють вони щоденно. А в університеті ми будемо професійно зорієнтованими лекціями й практичними заняттями перевіряти їхнє розуміння суті вчительської особистості й допомагати їм розібратись у цьому. От тоді вони б ставали саме тими особистостями, якими вони мають бути. До наших стін ми запрошуємо й Амонашвілі, й багато інших цікавих педагогів та психологів. Але якби ми мали можливість з першого курсу співдіяти студентам з особистістю вчителя, мені здається, що навчання було б значно кращим.

– Багато праць надруковано у співавторстві з відомими професорами психології – Скрипченком Олександром Васильовичем, Долинською Любов'ю Василівною, Зелінською Тетяною Миколаївною та іншими. Як вам вдається протягом років триматися дружнім творчим колективом?

– Це переважно мої колеги по кафедрі, і ми багато років працюємо разом. Олександр Васильович Скрипченко – мій керівник дисертації. Я майже всю свою трудову діяльність йшла поруч з ним і багато років від

свого вчителя. Ми добре розуміли один одного з напівслова, швидше й інтенсивніше вдвох працювали.

Ми з Олександром Васильовичем давно вирішили написати посібник “Психологічний аналіз уроку”. Майбутній вчитель має навчитись аналізувати урок. Оскільки у нас немає практики аж десь до третього-четвертого курсу, на четвертому курсі студенту треба дати цей урок, хоча спочатку треба бачити цей урок, аналізувати його, а вже потім самому стояти на тому місці і перевіряти себе: чи відповідаю я тим параметрам, яких потрібно дотримуватися на кожному занятті. Потім ми ще разом добирали до цього посібника практикум, де ми намагалися відтворити картинку уроків, щоб учні вчилися їх аналізувати. Через те, що ми працюємо тривалий час разом, в такому дружньому колективі на кафедрі, ми є співдумцями у розв'язанні як практичної, так і теоретичної чи методичної проблеми. Ми об'єднуємось і пишемо разом. Звичайно ж, підручник написати можна й одній людині, але в нас було обмаль часу. Оскільки після розпаду Радянського Союзу підручники несли комуністичні гасла та ідеологію, нам хотілося якомога швидше дати в руки студенту підручники, які б більше відповідали сучасним вимогам життя, сучасній ідеології, політиці в нашій країні. І мені здається, що нам вдалося це зробити.

– Сьогодні важко не запитати про відношення до політичної ситуації в столиці. Які моделі поведінки можете порекомендувати сьогоднішнім студентам?

Звісно, що ми належимо до суспільства, і всі події, що відбуваються, кожного з нас тривожать і хвилюють. Хочеться, щоб розбудова демократії в нашій країні йшла все інтенсивніше. Я думаю, що немає нічого страшного в тому, що люди виходять на Майдан і заявляють свою позицію. Єдине, що не треба їм нав'язувати ось цих позицій, вони мають визначитись самі, й не можна перетворювати заняття у формування цих позицій. Необхідно розвивати їх інтелект, розширювати світогляд, говорити про цінності нашої спільноти. І рухатися до цілей суспільно визначеними шляхами. А розбудовувати демократію незаконними шляхами – це лише на шкоду нашій державі.

В психології є тема “Психологія волі”, де я говорю студентам, що мета кожного з нас – бути особистісно відповідальною людиною, що свобода волі не абсолютна. Вона полягає в тому, що ми маємо право визначитись в межах дозволів суспільства, і бути відповідальною за свою позицію. Саме в цьому полягає наша воля. Якщо ж йти всупереч цінностей суспільству, цю людину можна охарактеризувати, як негативної спрямованості, оскільки робити все, що я хочу і як я хочу, – не є волею. Треба вміти сказати собі “не можна”, “ось такі шляхи можливі”.

– На цей час Ви маєте більше 200 наукових праць, керуєте аспірантами. Чи можете поділитися планами на майбутнє?

Завжди дуже хотілося допомогти студентові стати хорошим фахівцем. Нам з колегами боляче було дивитись, що ми ніби ж працюємо не гірше інших, а коли студенти приходять з практики, то приносять неповні завдання, виконані ними. І ми вирішили їм допомогти, створивши журнали практики для 4 та 5 курсу, де сам журнал покровоко веде студентів у виконанні завдань практики. Ми ставимо запитання та просимо дати свою відповідь, підкріплюючи фактами, які практиканти спостерігали на уроках. Студенти вважали, що здати матеріал з професійних предметів важливіше. Підготовка звітних матеріалів забирає багато часу, студенти втомлюються, і на психологію залишається обмаль зусиль. Нам хотілося, щоб вони краще орієнтувалися в матеріалі з психології. І мені здається, ми цього домоглися, оскільки вони при захисті знають, що вони писали, розповідають, де вони ці факти брали. Планів, звичайно, багато, от якби тільки здоров'я і життя дозволило їх реалізувати!

**Спілкувалась Оксана ЧЕРНУХА
студентка V курсу
Інституту іноземної філології**

ІНЖЕНЕР – ЦЕ НЕ ТІЛЬКИ ПРОФЕСІЯ, ЦЕ – СТАН ДУШІ

В народі кажуть, що кожна професія – від Бога, якщо працює професіонал. Тож і потрібно розкрити свої здібності так, щоб вони приносили користь і тобі особисто, і підприємству, де ти працюєш, і державі. Такий підхід сьогодні до своєї справи – це основа успіху. Треба бути справжнім майстром своєї справи, а коли досягнеш певних висот, то тобі довірять одну із важливих ділянок виробництва.

Сьогодні головною рисою кожного працівника повинно бути захоплення своєю справою, вміння втягуватися повністю в свою роботу, мати творчу одержимість, працелюбність, увагу, чіткість, широту думки, сміливість у прийнятті рішень, схильність до аналізу складних явищ.

Всі ці риси є у головного інженера НПУ імені М. П. Драгоманова – “Відмінника освіти України”, заслуженого будівельника України **Віктора Вереса**, який працює в НПУ імені М. П. Драгоманова 26 років і нещодавно відсвяткував своє 65-річчя.

Віктор Іванович пройшов складний і тернистий шлях. За його плечима і вечірня школа, і ПТУ, і служба в лавах Радянської Армії, і Інститут народного господарства імені Д. С. Коротченка, і будівельний технікум, і робота токарем на заводі. Він працював і інженером-механіком, і старшим інженером-будівельником, і старшим прорабом, і начальником цеху, але перемогла любов до будівельної справи.

Вже після закінчення престижного інституту він закінчив ще й будівельний технікум, бо ця справа була найбільше йому до душі, бо саме в цій галузі він зміг розкрити себе, внести, як він говорить, родзинку, бо цим він живе і завжди жив, бо не відноситься формально до справи, а шукає все нові і нові способи, як поліпшити господарське життя інституту, як зробити життя студентів і працівників затишнішим, красивішим, змістовнішим.

Тож і не дивно, що народжуються фантастичні ідеї – і на місці колишнього господарського двору виростає чудова облагороджена площа, де можуть відпочити під час перерви і студенти, і працівники університету. Тут же є чудова сцена, де можна проводити різні міні-концерти: читати поезії, грати, співати, танцювати. А на час вступної кампанії двір перетворюється на місце відпочинку для абітурієнтів та їх батьків.

Віктору Івановичу до вподоби вносити зміни у проекти різних забудов. Зокрема, у читальному залі № 2 милує око сонячний дах, який зроблено за його пропозицією. Цю новачку оцінили і студенти під час проведення заходу “Ніч в бібліотеці”, коли до них заглядали зорі, а містичні герої Миколи Гоголя промовляли зі сторінок старовинних видань та художніх фільмів.

Під керівництвом Віктора Вереса проводяться технічні роботи в університеті

Ці ж елементи були використані і в гуманітарному корпусі при створенні справжнього сучасного бібліотечного комплексу та комп'ютерних залів, які вражають сучасним дизайном, куточками відпочинку з м'якими меблями, картинами студентів відділу образотворчого мистецтва та інституту педагогіки та психології.

Працює Віктор Іванович в університеті з 1987 року, і за цей період його інженерний відділ виріс у справжнє адміністративно-господарське управління. А це велика відповідальність – керувати таким загоном працівників і вникати у кожну проблему та успішно її виконувати. Віктору Івановичу це вдається, бо його підтримує і у всьому допомагає перший проректор з економіки та організації навчально-виховної роботи доктор педагогічних наук, професор, заслужений працівник освіти України **Олег Падалка**, з яким його єднає багаторічна спільна праця. За ці роки вони навчилися розуміти один одного і довіряти у справах, і на період щорічної відпустки проректор Олег Семенович залишає господарство на головного інженера Віктора Вереса. А це неабияка честь. Разом обговорюють питання про ремонт чи реконструкцію навчальних та спальних корпусів, про підготовку гуртожитків та університетських корпусів до нового навчального року, про внесення змін до удосконалення бази відпочинку “Сула”. А нещодавно відкрили ще нову базу в Карпатах “Синевір”, де не лише студенти природничо-географічного зможуть проходити свою практику, а й будуть оздоровлюватися і студенти, і викладачі, і співробітники університету. Віктор Іванович з гордістю розповідає:

“Останнім часом зроблено реконструкцію гуртожитку, який розташований на вулиці Освіти № 6, капітальний ремонт в Інституті мистецтв, зроблена надбудова в гуманітарному корпусі (15 поверх, 4 поверх – бібліотека), зроблено надбудову для інституту другої вищої освіти, реконструкцію спортивного залу в Інституті фізичного виховання і спорту. Ми пишаємося і нашим гардеробом європейського рівня.

Радіємо, коли вдається створити комфортні умови для студентів, бо це їх другий дім, де вони проведуть 5 років свого життя, і хотілося б, щоб залишилися приємні спогади про роки навчання в університеті. Наші гуртожитки посідають завжди призові місця серед гуртожитків вищих закладів Києва. Правда, хотілося б побудувати ще житло, щоб вільніше студентам було в кімнатах і щоб ми могли задовольнити всіх наших студентів та співробітників.

Але, звичайно, головне в моїй роботі – це люди, з якими я працюю. Кожен з них заслуговує на високу оцінку, бо вони працюють старанно, на совість. Я радий, що в нашому колективі хороші, дружні відносини, є взаємозамінність, ми співпереживаємо один за одного і допомагаємо у скрутну хвилину. А якщо поступив сигнал про який-небудь недолік, то реагуємо на нього і намагаємося ліквідувати без великої шкоди для нашого виробництва”.

Про Віктора Івановича і його відділ йде добра слава і, зокрема, колеги говорять, що він – людина великої душі, справжній трудівник, закоханий у свою справу, хороший організатор, завжди йде назустріч, ніколи не відмовить, завжди допоможе і дуже відповідальний. Саме такі люди і є гордістю нашого університету, і нехай доля дарує нашому ювіляру ще багато років плідотворної праці і міцного здоров'я для здійснення його задумів і планів.

Людмила БИСТРОВА-ДРОБОТ,
провідний бібліотекар залу інформаційно-пошукових систем Наукової бібліотеки НПУ

Спортивне життя

ГОТУЄМОСЬ ДО ШАХОВОГО ТУРНІРУ

Вже стало традиційним проводити перед святом Нового року наприкінці грудня з ініціативи очільника університету **Віктора Андрущенка** “Кубок ректора” з шахів.

У минулому році в цьому турнірі взяли участь не тільки студенти та викладачі всіх підрозділів нашого університету, а й запрошені гості з Міжнародного університету розвитку людини “Україна” та Харківського національного університету імені В. Каразіна.

У цьому навчальному році теж успішно проходить підготовка до шахового турніру. Цьому сприяють попередньо проведені змагання серед хлопців та дівчат. Змагання проходили в новоствореній спортивній кімнаті в гуртожитку № 7 за адресою вулиця Космічна, 8-а.

Найактивнішу участь взяли студенти Фізико-математичного інституту, Інституту інформатики, Інституту корекційної педагогіки та психології, Інституту соціології, психології та управління, Інституту розвитку дитини.

Після напруженої боротьби переможцями стали: серед хлопців – **Юрій Горбовий, Олександр Янюк, Юрій Мокрушин**; серед дівчат – **Анастасія Йосифович, Надія Рожко, Наталя Кахно**. Вони нагороджені медалями та Грамотами спортивного клубу “Олімп”.

Слід відзначити, що в квітні цього року драгомановці взяли активну участь в суддівській колегії у першому Всеукраїнському турнірі з активних шахів серед працівників освіти та науки України. Із 8 суддів 6 представників НПУ імені М. П. Драгоманова: старший викладач Інституту інформатики **Сергій Оніщенко**, студент першого курсу Інституту інформатики **Віталій Малий**, студент фізико-математичного інституту **Юрій Горбовий**, студентка третього курсу Інституту соціальної роботи і управління **Анастасія Йосифович**, провідний бібліотекар залу інформаційно-пошукових систем наукової бібліотеки **Людмила Бистрова-Дробот**, волонтер від НПУ імені М. П. Драгоманова, а нині інструктор зі спорту спортивного клубу “Олімп” кандидат у майстри спорту з шахів **Леонід Дробот**. Всі вони відзначені грошовими преміями та нагороджені почесними грамотами ЦК профспілок науки та освіти України.

Готуючись до нових змагань, спортсмени-студенти удосконалюють свої навички з шахів на тренувальних заняттях, які проводяться в спортивній кімнаті на 5 поверсі гуртожитку № 7 в зручний для студентів час.

Сподіваємось, що і в цьому році наші шахісти не підведуть і покажуть хороші результати.

Олександр ПИТОМЕЦЬ,
директор спортивного клубу “Олімп”
НПУ імені М. П. Драгоманова

Свято краси

КРАСУНЯ ІНСТИТУТУ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ТА УПРАВЛІННЯ

3 грудня в приміщенні головного корпусу НПУ імені М. П. Драгоманова відбувся конкурс краси “Міс Інституту соціальної роботи та управління”.

Відбулося чудове свято краси, креативності та яскравих емоцій. Всі учасниці чудово проявили себе та змогли показати свої найкращі якості та таланти, а також уміння орієнтуватися в поставлених завданнях. Учасниць конкурсу підтримували друзі, рідні та знайомі, – в залі панувала атмосфера привітності, глядачі активно підтримували учасниць, тим самим надаючи їм впевненості.

Але звичайно, що перемогла лише одна, і це – **Анна Калініченко**. Віце-міс – Христина Ліщинська.

Щиро вітаємо переможницю та всіх учасниць конкурсу та бажаємо їм наснаги та сил для майбутніх здобутків!

